

Baltagul

M.Sadoveanu

Romanul este opera epica in proza de mare intindere, preponderent narativa, cu o actiune complexa, ce se desfasoara in mai multe episoade si pe mai multe planuri narative, avand conflicte puternice, numeroase personaje si oferind o imagine ampla si profunda asupra vietii.

Tema romanului este cautarea si cunoasterea adevarului, iar actiunea se petrece, poate, la intretaierea sec. al XIX-lea si sec. al XX-lea, infatisand lumea patriarhala a satului moldovenesc de la munte si schimbarile ce incep sa se produca prin patrunderea unei alte civilizatii. Temei mentionate i se subordoneaza motivul transhumantei, al femeii justitiare, al cainelui credincios si al legaturii omului cu natura.

Titlul romanului este simbolic, pentru ca baltagul semnifica atat unealta crimei cat si instrumentul cu care se face dreptate. Demonstreaza setea de inavutie, dar si dorinta de justitie.

Cele 16 cap. ale romanului sunt structurate in 3 parti si momente ale subiectului.

Partea I constituita din cap. I-IV cuprinde expozitiunea si intriga romanului, de unde aflam ca stand singura pe prispa in lumina toamnei si torcand, Vitoria isi aminteste de povestea spusă de Nechifor Lipan, care cuprinde psihologia oamenilor de munte: o comunitate traind in locuri primejdioase, dar cu puterea de a indura greutatile vietii.

Tot acum, se precizeaza substanta epica a romanului, care consta in disparitia oierului Nechifor Lipan, mai precis intarzierea sa pe drumuri numai de el stiuta. Hotararea Vitoriei de a pleca in cautarea sotului este intriga romanului, deoarece visul premonitor este acum o certitudine a mortii, ce trebuia sa fie razbunata (Vitoria il visase pe Lipan trecand calare o apa neagra, cu fata spre apus si cu spatele spre ea).

Partea a II-a a romanului constituie si desfasurarea actiunii determinata de gandul aprig al eroinei: „Astazi este o sfanta Luni si incepem implinirea hotararii”.

Plecand spre Dorna, incepe un lung traseu, cu localitati diferite ca: Bicz, Calugareni sau Farcasa, aici gasindu-l si pe Mos Pricop, fierarul, care isi aminteste de trecerea lui Nechifor prin acele locuri.

In localitatea Cruci, Vitoria trebuie sa inchina pleosca la o nunta, iar la Borca ia parte la o cumetrie, dovedind ca nu respinge lumea si ca respecta obiceiurile romanesti.

In Tara Dornelor se lumineaza adevarul: Vitoria afla ca Nechifor a cumparat 300 de oi in prima Duminica din Noiembrie din care a vandut 100 altor doi gospodari. De cei trei ciobani se stie la Brosteni si la Borca, dar intre Sabasa si Suha nu se mai cunosc decat doi, Calistrat Bogza si ILIE Cutui.

Munteanca isi da seama ca Nechifor a fost ucis in acest perimetru si cere ajutorul autoritatilor, mai ales ca il gaseste si pe cainele Lupu pripasit la curtea unui gospodar din Sabasa.

Aceasta parte a romanului atinge dramatismul pentru ca Vitoria descopera osemintele sotului intr-o prapastie.

Cu o deosebita intuitie, munteanca reuseste sa reconstituie cele petrecute, demascandu-i pe vinovati si indeplinind actul justitiar chiar inaintea praznicului de inmormantare. Reface punct cu punct momentele crimei, ceea ce il uimeste si il infurie pe

Calistrat Bogza, care, iesindu-si din fire se repede asupra lui Gheorgita. Lovit de baiat cu baltagul si atacat de de cainele lui Nechifor, Bogza isi recunoaste vina inainte de a muri; **ILIE** Cutui este si arestat pentru complicitate la crima.

Atingandu-si scopul, femeia ii transmite lui Gheorghita noi ordine si se pregateste pentru a duce la bun sfarsit si alte treburi, caci viata merge inainte si totul trebuie facut cu rost.

Fiind o opera epica, are actiunea plasata in timp si in spatiu. Numerosi indici temporari se refera la numele unor sarbatori crestine alteori timpul este prezentat prin date concrete: Sf. Andrei, sarbatorile de iarna, Anul Nou, Boboteaza, 9 martie.

Faptele respecta o anumita cronologie, deoarece actiunea incepe toamna, cand are loc targul de oi de la Dorna, iar pe la Sf. Andrei, Vitoria isi da seama ca intarzierea sotului ei este suspecta.

Intoarcerea lui Gheorghita acasa are loc inaintea sarbatorilor de iarna, iar data de 27 februarie marcheaza momentul cand, pregatindu-se de plecare, Vitoria o duce pe Minodora la manastirea Varatec, caci pe 10 martie v-a avea loc plecarea la Dorna.

Odata cu topirea zapezii si cu slobozirea puhoaielor de apa ea descopera cadavrul lui Nechifor.

Modul de expunere predominant e naratiunea care se face fie din punctul de vedere al naratorului, fie cu ajutorul personajelor prin apelul la rememorare.